

نحو ۲

موضوع :

۲

پایه :

۱۸

ساعت :

۹۳/۰۳/۱۸

تاریخ :

پاسخنامه مدارس شهرستان

نام کتاب: سیوه طی (باب الابتداء تا باب الفاعل) و تجزیه و ترکیب (نیمه اول جزء ۳۰ قرآن)

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. در آیه شریفه «قَالُوا تِلْكَ إِذْكَرَّةٌ خَاسِرَةٌ»، نقش «كَرَّةٌ» و محل اعرابی «إِذَا» چیست؟ ب

ا. مبتدای مؤخر - محلی از اعراب ندارد   ب. خبر - محلی از اعراب ندارد

ج. مقول قول - ظرف و منصوب   د. خبر - ظرف و منصوب

۲. «رأى» و «زعم» به معنای ..... و ..... به ترتیب از افعال قلوب هستند. ا ۱-۱۳۵-۱۳۴

ا. علم - ظن   ب. رؤیة العين - تیقن   ج. ظن - عرف   د. الرأى - ظن

۳. در کدام یک از گزینه‌های زیر، خبر باید بدون «أن» باشد؟ ب ۱۱۱/۱

ا. حرى - طفق - كاد   ب. أنشأ - علق - طفق   ج. أوشك - أنشأ - هب   د. هب - حرى - أخذ

۴. رابطه جمله خبریه در «الله حسبی و کفی» چیست؟ ب ۸۴/۱

ا. الضمیر المقدر (هو)   ب. کون جمله الخبر نفس المبتدأ فی المعنی   ج. تکرار المبتدأ بلفظه   د. الضمیر الموجود (باء المتکلم)

تشریحی

* کذا يجب تقديم الخبر إذا عاد عليه (ای علی ملاسه) مضمراً مما به عنه مبنياً يخبر.

۱. دلیل وجوب تقدیم خبر در فرض مذکور چیست؟ ب. چرا شارح، «علیه» را به «علی ملاسه» تفسیر نموده است؟

ا. زیرا اگر خبر مقدم نشود عود ضمیر به متاخر لفظی و رتبی پیش می‌آید. ب. چون در کلمه، ظاهراً ضمیر به کل خبر عود می‌کند اما مرجع ضمیر در حقیقت جزئی از خبر است. (چون در واقع، خبر، آن متعلق محذوف است و ضمیر از مبتدا به ملابس رجوع می‌کند نه به خود خبر) "هر کدام که باشد صحیح است".

۲. مسوغ ابتدای به نکره در موارد زیر چیست؟

ا. إن لم تكن خليلنا فما خل لنا: قبل از مبتدا، نفی آمده است

ب. مؤمنٌ خيرٌ من كافرٍ: خلف از موصوف است

ج. رغبةٌ في الخير خيرٌ: مبتدا، عامل در مابعد است

د. من يقيم أقم معه: مبتدا، شرط است.

* و منع سبق خبر ليس اصطفى / و ذو تمام ما برفع يكتفى.

۳. بیت فوق را توضیح دهید و برای مصرع دوم، مثالی هم بزنید.

یعنی خبر ليس بر آن مقدم نمی‌شود. آن دسته از افعال ناقصه‌ای که تنها مرفوع دارند و منصوب ندارند، تامه هستند مثل و إن كان ذو عسرة.

۴. جمله «أَمَا أَنْتَ بَرًّا فَاقْتَرَبْ» در اصل چه بوده است؟ چه تغییراتی در آن رخ داده است؟ توضیح دهید.

در اصل «لَأَنْ كُنْتَ بَرًّا فَاقْتَرَبْ» بوده است. حذف اللام للإختصار ثم حذف كان و انفصل الضمير و زیدت ما للتعويض و ادغمت النون فیها للتقارب.

۵. أ. شرایط عملکرد لای مشبیه به لیس را بنویسید. ب. اسم و خبر را در جمله «لات حین مناص» معین کنید.

أ. اسمش نکره باشد. نفیث باقی باشد. ترتیب بین اسم و خبر، مراعات شود. ب. در جمله لات حین مناص، اسم لات حذف شده و حین خبر آن است.

* و كنتن اجعل القول جوازاً و لكن لا مطلقاً بل إن كان نحو تقول و إن ولی مستفهماً به و إن لم یفصل عنه بغير ظرف أو كظرف أو عمل.

۶. أ. از چه جهتی قول مانند ظن می‌باشد؟ ب. شرایط استعمال قول همانند ظن را بنویسید.

أ. از این جهت که دو مفعول را نصب می‌دهد (۰/۵) ب. در صورتی که به صیغه مضارع مسند به مخاطب بوده و بعد از ادات استفهام بیاید و بین آن ادات استفهام و ماده قول چیزی جز ظرف یا شبه ظرف یا معمولش (مفعولش) فاصله نشود. (۱/۵)

* و بعد إن تصحب الخبر لام ابتداء و لا یلی ذاللام ما قد نفی.

۷. أ. چرا لام ابتداء، بعد از إن بر سر خبر می‌آید نه مبتدا؟ ب. جمله «و لا یلی ذاللام ما قد نفی» را توضیح دهید.

أ. لان التقصد باللام التأكيد و إن للتأكيد فکرها الجمع بینهما. (۱/۵) ب. یعنی اگر خبر منفی باشد لام ابتداء بر سر آن داخل نمی‌شود. (۰/۵)

۸. علت مفتوح شدن کلمات ذیل را بنویسید.

أ. ﴿إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا﴾: (مَفَازًا) اسم إن

ب. ﴿... فَمَنْ شَاءَ أَخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَا بَاءَ﴾: (مَا بَاءَ) مفعول اتخذ

ج. ﴿وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا﴾: (غَرْقًا) مفعول مطلق برای معنای نازعات یا صفت برای مفعول مطلق محذوف یا حال برای ضمیر در نازعات (یکی

کافی است)

د. ﴿أَذْهَبَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ﴾: (فِرْعَوْنَ) مجرور است اما چون غیر منصرف است جرش به فتحه است.

۹. در آیه شریفه «فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَىٰ أَنْ تَزَكَّىٰ» تجزیه «تَزَكَّىٰ» و محل اعرابی «أَنْ تَزَكَّىٰ» و متعلق «إِلَىٰ أَنْ تَزَكَّىٰ» بنویسید.

تجزیه تزکی: فعل مضارع از باب تفعل و لازم صیغه ۷ - محل آن تزکی: مجرور - متعلق إلى آن تزکی: مبتدای محذوف در کلام (رغبة)